

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobce: **Mgr. Ing. L. V., Ph.D.**, zast. JUDr. Josefem Šírkem, advokátem se sídlem Dr. Bureše 1, 237 00 České Budějovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 8, proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 3. 2022, č. j. RN-540 418 1079-315-JN, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 1. 2023, č. j. 64 Ad 8/2022-87, o námitce podjatosti soudců a soudkyň Nejvyššího správního soudu JUDr. Radana Malíka, Mgr. Michala Bobka a JUDr. Barbary Pořízkové ve věci vedené pod sp. zn. 9 Ads 73/2023,

t a k t o :

Soudci a soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Radan Malík, Mgr. Michal Bobek a JUDr. Barbara Pořízková **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 Ads 73/2023.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V řízení o kasační stížnosti proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „*krajský soud*“) namítal žalobce jakožto stěžovatel v podání ze dne 26. 5. 2023 doplněným dne 30. 5. 2023 podjatost soudců a soudkyně 9. senátu JUDr. Radana Malíka, Mgr. Michala Bobka a JUDr. Barbary Pořízkové, a navrhoval jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci.

[2] Tvrzenou podjatost odůvodňuje stěžovatel svými pochybnostmi o vedení řízení; neustanovení advokáta z důvodu bezúspěšného uplatňování pro opožděnost žaloby je dle jeho názoru nezákonné. Stěžovatel je přesvědčen, že soudy nadržují státním orgánům. Právní názor Nejvyššího správního soudu (respektive i soudu krajského) stran posouzení žaloby považuje za exces. Soudci Nejvyššího správního soudu jsou dle stěžovatele podjatí vůči němu jak pohledem objektivního, tak subjektivního testu nestrannosti.

[3] S odkazem na § 80 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, přísedících a státní správě (dále jen „*zákon o soudech a soudcích*“), čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „*s. ř. s.*“) upozorňuje stěžovatel na princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování a skutečnost, že soudce lze

vyloučit z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze závažných důvodů, přičemž tyto v posuzované věci shledává.

[4] Stěžovatel tvrdí, že došlo k excesivnímu pochybení v postupu devátého senátu atakujícímu jeho právo na řádné projednání věci, nikoliv k pochybení běžnému; existují dle něj indicie k tomu, že příčinou toho je právě podjatost. Tento závěr odůvodňuje odkazy na nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04, a ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17. Uvádí, že soudce jakožto vykonavatel soudní moci nesmí svým chováním zavdat důvod pro to, aby byla narušena důvěra v jeho funkci na základě objektivního posouzení vnějšího pozorovatele. Jednání soudce může vzbudit oprávněnou pochybnost o jeho nestrannosti z hlediska objektivního testu a zároveň může vypovídat o osobním přesvědčení soudce natolik, že povede k vyvrácení domněnky jeho nestrannosti v rámci subjektivního testu. Dále stěžovatel odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva týkající se subjektivního a objektivního testu nestrannosti. Uvádí, že získat důkaz, který by byl schopen vyvrátit domněnku nestrannosti bude zpravidla obtížné, avšak z hlediska subjektivního testu je nutné, aby se k námitce podjatosti vždy vyjádřila osoba, jejíž podjatost je namítána; navrhuje tedy, aby se k této námitce vyjádřili dotčení soudci. Závěrem dodává, že při zkoumání, zda jsou v konkrétním případě naplněna judikaturou předestřená kritéria pro konstatování podjatosti soudců, je nutno mít na paměti, že soudy nejsou neosobní instituce a jednají právě prostřednictvím soudců, kteří vždy mají své vlastní pocity a zájmy; jedná se o lidské bytosti se všemi jejich slabinami.

[5] K námitce podjatosti se vyjádřili JUDr. Malík, Mgr. Bobek i JUDr. Pořízková tak, že stěžovatele znají pouze z úřední činnosti, že nemají žádný poměr k projednávané věci, účastníkům a jejich zástupcům, a necítí se být v projednávané věci podjatí.

[6] Námitka podjatosti byla podle § 8 odst. 3 a 5 s. ř. s. přidělena k rozhodnutí soudcům druhého senátu Nejvyššího správního soudu, kteří po seznámení se s obsahem námítky podjatosti dospěli k závěru, že není důvodná.

[7] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou „soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

[8] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžila naleznutí uplatnění vzhledem k obtížné objektivní

pokračování

přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaújatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaújatě a spravedlivě. Reálné pochybnosti o podjatosti soudce tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení stěžovatele týkající se vztahu soudce k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení stěžovatel nevzbuzující ani pochybnosti o porušení nestrannosti a nezávislosti soudce.

[10] V projednávané věci založil stěžovatel námitku podjatosti na důvodech, které spočívají v procesním postupu devátého senátu, konkrétně neustanovení zástupce z důvodu zjevné neúspěšnosti návrhu. Stěžovatel vyjadřuje nesouhlas s právním názorem devátého senátu a je přesvědčen o „nadržování“ správním orgánům. Stěžovatel sice tvrdí, že postup devátého senátu byl excesivní a existují indicie vedoucí k pochybám o nestrannosti soudců a soudkyně devátého senátu, ale tento závěr nijak konkrétně neodůvodnil a žádné indicie neuvedl. Námitka rozsáhle cituje judikaturu ESLP a Ústavního soudu, avšak argumentace stran podjatosti v konkrétním případě je velice strohá a prakticky směřuje pouze proti postupu soudců a soudkyně v řízení o projednávané věci.

[11] Tento důvod je však plně podřaditelný pod okolnosti, které podle § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s. nejsou způsobilé založit důvod pro vyloučení soudců. Postup soudce v řízení o projednávané věci, jakož i v jiných věcech téhož účastníka, nemůže zpochybnit jeho nestrannost a být důvodem pro jeho vyloučení z rozhodování. I v případě, v němž by takovým procesním postupem soudce založil porušení ústavně zaručených základních práv, nejsou tyto skutečnosti samy o sobě důvodem pro jeho vyloučení z rozhodování. Jelikož návrhovaatel neuvedl kromě nesouhlasu s uvedeným usnesením žádný další konkrétní důvod, proč by měli být soudci a soudkyně devátého senátu Nejvyššího správního soudu z projednávání a rozhodnutí věci vyloučeni, nemůže být s námitkou podjatosti úspěšný. Vyloučení soudce je totiž možné pouze pro poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, případně pro účast na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení; samy okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení, či v jeho rozhodovací činnosti, nejsou důvodem k jeho vyloučení. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že v rámci posuzování důvodnosti

námítky podjatosti rozhodně není oprávněn hodnotit logičnost, odbornost a správnost závěrů devátého senátu.

[12] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že na základě výše uvedeného naznal, že soudci a soudkyně devátého senátu tohoto soudu JUDr. Radan Malík, Mgr. Michal Bobek a JUDr. Barbara Pořízková nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 Ads 73/2023.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu